

# خوښندنې سهره تايي، کليلی سهرکه وتنی ژاپنه. نووسينی: نيکلاس کریستوف

نهښنی پښکه وتوویی قوتا بخانه سهره تاييه کانی ژاپن له چاو وټا تانی  
دیکه

نووسينی: نيکلاس کریستوف - گڼفاری نیویړک تايمز وهرگڼانی: عیسا  
بټانی

نهښییه که تهنه له وشه یځکدا خځی ده بینټه وه که (رابه رایه تییه)،  
منډان خان خځیان کاروباری به ځوې وېردنی هځه به کانیان ده گرنه ئه ست  
هه تا پاککړدنه وهی ئاوده ستی قوتا بخانه کانیانیش، ئه وان سوځندیان  
خواردووه سوود له هر شت څه وهرگرن که فځری ده بن و بټان و  
ره فتاره کانیان بیانکه نه چرا.

زه نگی ته و او بوونی پشووی وانه لځدرا و قوتا بیانی قوتا بخانه ی  
(تاکیهار)ی سهره تایی له گڼه پانه که خځرا به ره و هځه به کانیان نه وه  
چوون، بټه وهی زوو به گه سځ و پارچه قوماشی پاککړدنه وه بگه ځوې نه وه  
... ئه وه بوو له و کاته ی که سهرقا ی هه ځگرتنه وهی کاغز و گل ځش بوون  
ژاوه ژاوی کو و کچه قوتا بییه کان له هځی قوتا بخانه ده نگی  
ده دایه وه، و هرچی دارو دیواری ئاوده سته کانیانیش بوو به پارچه په ځی  
ته ځ سپی کرانه وه و قوتا بیان بټه رځخستنه وهی شو ځنه که له نټوان  
خځیاندا کټ بټ کټیان بوو.

له راستیدا له قوتا بخانه کانی وټاتی ژاپن هیچ دهرگه وان و  
به رده ست څه تپیدا کار ناکه، بټیه پټو یسته قوتا بیان خځیان به  
ئرکی پاککړدنه وهی ئه رزه و په نجره کانی هه ستن، ئځدی قوتا بیان -  
هه تا قوتا بیانی پټلی یه که میش - رځانه بټه ماوهی بیست خوله ک به  
کاری پاککړدنه وهی قوتا بخانه کانیان هه ځده ستن و دوا ی ئه وه جار ځی  
دیکه زه ننگ لځده در ځته وه بټه وهی قوتا بیان ئاگاداری ئه وه بن که و  
کاتی ئه وه یه که پټلی ده گوتر ټ (کټ بوونه وهی دانپیانان)، ئا  
به مش ځوه یه کو ه هه رزه ی ځی لاوازی قوتا بی پټلی شه شم که رابه رایه تی  
گرووپ ځی پاککړدنه وه ده کات ئه ندامانی گرووپه که ی خځی کټ کرده وه بټه  
ئو وهی له باره ی کاری نه ځوې ځیان گفتوگ ځ بکه ن ... و ئم قسانه یان کرد:

▪ رځبه ری گرووپه به تیمه که ی خځی گوت: ئایا ئم ځ کاره کانمان

باش به ٲٲوه برد؟

- ئهوانى دىكه وه ٲاميان دايه وه: به ٲٲ.
- رٲٲه ره كه گوتى: ئايا به باشى كاته كه مان به كار هٲنا؟
- ئهوانى دىكه گوتيان: به ٲٲ.
- به و پرسىاره كٲٲتايى به قسه كانى هٲنا: هه موو كه لوپه له كانمان له شوٲٲنى خٲٲيان دانايه وه؟
- وه ٲامى ئه ندامانى گرووپه كه به ئهر ٲٲوو.

كه چى ئه وه كه شهى كه وا ٲٲوو له ستايش كردنى خودى خٲٲيان به دهنگى ويژادنى كچٲكى شهرمنى يازده ساٲٲان به ناوى سيرا ٲچٲا... كه گوتى "له راستيدا گهسكه كانمان به شوٲٲوه يٲكى جوان له شوٲٲنه كانى خٲٲيان دانه نايه وه"، و مندا ٲٲانيش لهم رووه وه به ههژاندنى سهر كه متهر خه مى خٲٲيان سه ٲماند و ٲٲ ساتٲٲكيش خه فهت سىمايانى داگير كرد.

ئا له هٲٲنانه وهى ئه وه نموونه يه ٲٲمان ئاشكرا ده ٲٲٲت چ لايه نٲكه كه وا زٲٲره ي كات له خٲٲمانى به دى ناكه ين، و له و كاته ي خوٲٲندنى سه ره تايى له ژاٲٲن و رٲٲهه ٲٲاتى ئاسيا و سه نگافوره و كٲٲرياي باشوور له رووى زانستى يه وه له سهر ئاستى جيهان به باشتري ن ده ناسر ٲنه وه، له ژاٲٲن ته نها باشيه كه له وه دا نيه قوتابى ژير و دا هٲٲنهر به ره هم ده هٲٲنن به قه ده ر ئه وهى بايه خ به ٲٲگه ياندنى قوتابى باش ده دن كه هه ست به رٲٲكوٲٲكى و لٲٲپرسراوٲٲتى بكه ن. ته واوى ٲٲر گرامه كه يان به ئامانجى ئه وه يه مندا ٲٲان له وه رابه ٲٲندر ٲٲن به يه كه وه كار بكه ن و ٲٲچاره سه ر كردنى گرفته كان هاوبه شى يه كترى بكه ن و ميتٲٲده كه ش به شوٲٲوه يٲكى گشتى ئامانجى خوازراوى به ره هم هٲٲناوه، به و ٲٲٲيه ي من ماوه ي دوو ساٲٲ و نٲٲوه دانىشتووى شارى تٲٲكىٲم و له سه ره تادا ٲٲمخٲش نه بوو تٲٲيدا بژيم له به ر ئه وهى قه ره با ٲٲغى زٲٲر ٲٲٲزارى ده كردم، و ئٲٲستا ٲٲوام وايه كه گه لى ژاٲٲن به شوٲٲوه يٲكى گشتى نه رمونى اتري ن خه ٲٲكن و له هر هه موو خه ٲٲكى جيهان ٲٲتر هه ست به به ر پرسىار ٲٲتى ده كه ن... من به نه رمونيان ئه وانم ناوزه د كرد نه ك خه سٲٲه ته كانى دىكه يان وه كو هاوٲٲتى و به خته وه رى و دٲٲخٲشى و ئه مه ش به ٲله يه ك ٲٲسىسته مى خوٲٲندنى ئه و ٲٲده گه ٲٲته وه.

ئه وه تا مزىو هنزاوا كه په رستىار ٲكه له قوتا بخانه يٲكى شارى يو كو هاما كار ده كات به ده م سه ير كردنى ژوور ٲكى كٲٲنى مام ٲٲستا يٲك ده ٲٲٲت "ئه گه ر به ر ده ست و ٲاسه وانمان هه بووايه، ئا ئه م ژووره له ٲاكى ده برىسكا يه وه ... وه لٲ ٲٲويس ته له سه رمان به ر پرسىار ٲتى له ناخى مندا ٲٲانمان بچٲٲنين و ٲٲرى

ئەو بىن ئەو شوئەى بەكارى دەھەنن پاكى بكنەو، و ئەمەش يەككە لە ئامانجەكانى خوئەندن و لەو بـوايەدام ئـمە بەو شـوازە مندا ئانمان فـر دەكەين چـن شتەكان دەپارـزن".

پـسەى بەرھەفکردنى جفاكىي كە لە قوتابخانەكانەو دەستى پـكرد كـمە گـاى ژاپـنى پـكھـنا و واىكرد كەسك لە كـمە گـا دانەبـت، لە راستیدا هەموو ئەوانەى چاودـرى سيستەمى خوئەندنى ژاپـن دەكەن زـر پـى سەرسامن تەنھا ژاپـنـيەكان نەبن، و ئەمەش شتـكى سەيرە و پـويستى بە روونکردنەو هەيە.

لەو كاتەى ويلايەتە يەكگرتووەكانى ئەمريكا بەرھەو سيستەمى خوئەندنى رـكـوپـكتر هەنگاو دەھاوـژت و گەـانەوہـيـكى پتر بـ ياساكانى فـركردن و پـشـينى يەكپـشى بـ نموونە كە سەركـ بـ كلنتـن پەسندى كرد، ژاپـن خـى لەو نموونەيە دوور دەخاتەو و خەـكى ژاپـن گلهيى ئەو دەكەن كەوا سيستەمـكى توند و دژوارە و زيانـكى زـر بە كردارى داھـنان دەگەيەنـت، و رـژنامەكانى ژاپـن پـن لە چـيـكى پەستکردنى قوتابـيە لاوازەكان و ئەوانەى ئارەزووى چوونە قوتابخانەيان نيە، هەتا ئەو ئاستەى كە رەخنەگرـكى ژاپـنى دەرەنجامى بەرز و سەركەوتووى قوتابـييانى بـبايەخ لە قەـمدا كە لە ژاپـن بەدەستى دـنن و بەوە گوزارشتى لـكرد كە لە رـگـاى كردارى فـركردنەو و دەدەست دەھـنـن و هـيچى تر ... وەكو چـن ئازەـى رـاھـنـراوى فقمە دەيكات.

لە راستیدا ئەو روون بـتەو كە سيستەمى فـركردنى ژاپـنى خەريكە لە قوتابخانەكانى نەوجەوانانى باـا دەـوخـت (قوتابخانەكانى پـلى حەوتەم و هەشتەم لە قـناغى سەرەتايى لە خـو دەگرن، و سەرەـاى ساـى يەكەم لە قـناغى ناوەندى) و دواتریش تاكو ساـانى زانكـ، زـربەى كات قوتابخانەكانى ناوەندى لە قاپى چـشت لـنان دەچن كە بە پاـپەستـ كار دەكەن، و قوتابـيان لەو رادەھـنـن زـرتـرين رـژەى زانىارى و راستيەكان كـبكنەو بـ ئەوہى فـر بـكرـن چـن بـير بكنەو. لەلايـكى ديكەشەو دايكەم لە يەكـك لە زانكـكانى ئەمريكا وانەى مـژووى ھونەر دەـتەو، و دەـت زـر قوتابى بينيوو كە راستيە بنەـتيەكان نازانن و ھەروەھا نازانن چـن بـير دەكەنەو!

بەھەر حاـ ئەو رەخنانەى رووبەـووى سيستەمى فـركردنى ژاپـن دەكرـنەو راستيەكەى ئەوانەن كە پەيوەستن بە قوتابخانە سەرەتايەكان، ئەو قوتابخانە يەكپـشى و ياساى دژوار بەكار ناھـنن بەـكو داھـنان و ورە لەناخى مندا ئان دەچـن

که دواتر قوتا بخانه کانی نهوجه وانان بهه موو توانا یځ هه وای  
له به یښردنیان ددهن. ئه وهی مایه ی داخه له سیستمی  
فکرکردنی ژاپن ئه وهیه که قوتابی له پځلی پځنجه م ته و او  
ده بځت شاد و گه شینن و توانا یځکی باشی قسه کردنیان هه یه،  
که چی له قوتا بخانه کانی نهوجه وانانی باځا ده بڼه قوتابی  
ته و او ره شین.

که و اتا چه وتیه که له کوځیه؟ زځر گله یی ده که وځته سهر  
سیستمی په یوه ندی کردن به زانکځوه که ئایینده ی قوتابی  
هه مووی په یوه سته به و ئاسته ی له ئه زموونی وه رگرتن پیشانی  
ده دا، و ئه و ئه زموونانه له کځتایی ساځ چاره نووسی قوتابی  
ده ستښان ده کهن، یان ده بځته به ځځوه به ری کځمپانیا یه کځ یاخود  
کرځکاری ئامځری تځځنه و بوا ری دوو باره کردنه وهی ئه م هه له شی  
له به رده مدا نیه ځځیه باوکان و مامځستایان رووی منداځه  
هه رزه کارانیان له و قوتا بخانانه ده کهن که پشت به ئه زبه ر کردن  
و پځ کردنی مځشکیان به زانیاری ده به ستن تا کو له ئه زموونی  
وه رگرتن دا ئاستی باش وه ده ست بځځنن. جهخت له سهر شتی گرینگ و  
سوودمه ند نا کرځته وه و ته نها ئه وه له به ر چاو ده گیرځت که له  
ئه زموونه کان دځته وه، له وانه ی زمانی ئینگلیزی بځ نموونه  
له ئه زموونه کان پتر جهخت له سهر رځزمان ده کرځته وه نه وه کځ  
هونه ری گفتوگځ و قسه کردن، و بځیه ده بینین ده رچووانی  
قوتا بخانه باځا کان له ژاپن له توانا یاندا یه به نووسین  
وه ځامی هه ر پرسیارځک بده نه وه له کا تځکدا سهره ځای ئه وهی شه ش  
ساځ ئینگلیزی ده خوځځنن ناتوانن له رځگای قسه کردن و گفتوگځوه  
پرسیاره کان وه ځام بده نه وه.

گرځگیدان و شاره زایی من له باره ی سیستمی خوځندن ی ژاپن  
له میانی کاری رځژنامه نووسی و که سیه وه بوو، که چه کم ماوهی  
باخچه ی ساوایانی و کوځه که شم قځناغی ئاماده کردنی له  
قوتا بخانه ی ژاپن ی به سهر برد، و پځویست بوو من و  
هاوسه ره کم بځیار بده ین منداځه کانمان له سیستمی ژاپن ی  
درځځه به خوځندیان بده ین یان په یوه ندی به قوتا بخانه ی نځو  
ده وځه تییه وه بکه ن؟.

گرځگرځری کوځم به نیگه رانییه وه پځی گوتم "باوکه ده مه وځ  
بځځمه قوتا بخانه یځکی ژاپن ی، زځر خځشتره"، بایه خم به  
قسه که ی ئه و نه دا و گوځم نه دایه له به ر ئه وهی ئه و پځی وایه  
ئینگلیزی زمانه ځکی مردووه و جځځه ځځراوه وه کو زمانی لاتینی و  
ته نها باوځ و باپیره به ساځاچووه کان قسه ی پځ ده کهن ځځ له هزی  
ئه ودا زمانه که گرځدراوه به چند فرمانه ځکی په یوه ست به بځځ

بخهوه و خواردنی ناو قاپه کت تهواو بکه، کهچی ژاپنی له  
بواي ئه و زمانه که مندا ان قسه ی پ ده کهن، ب ئه وه ی ب یاری  
راست له م رووه وه بدهم به پ ویستم زانی له چند  
قوتابخانه ی بگه م و له گه باوکی قوتابیان قسه بکه م و  
ز ر بیرم له وه کرده وه ئایا خو نندی ژاپنی مندا ه که م  
ده کاته دا ه نهر یان ته نها مر ق کی ئ ت ماتیکی به ش وه ی کی  
ر تینی کار بکات!؟.

نو ترین تو ژینه وه ن وده و ه تییه کانم پ ل ن کرد له هه موو  
پ له کانی خو نندن سه بارهت به باشتین قوتابیانی جیهان ئه ویش  
شان به شانی قوتابیانی سه نگافوره و ک ریای باشوور، به  
پ چه وانه وه بینیم قوتابیانی ویلایه ته یه کگرتووه کانی ئه مریکا  
ته نها له پ لی چواره م له ئاست کی باشدا بوون و دواتر له  
پ ل نه که دا به ره و نرمیه وه ده چوون، باسکردنی ئه زموونی  
قوتابخانه کانی ژاپن که وه کو دهزگا پیشه سارییه بچووکان، و  
کر کاره کان به کر یه کی که م و له که ش کی ناته ندروست کار  
ده کهن، ئه مه گوزارشت کی له بارتره به به راورد له گه  
پ له کانی سه رووتر، له کات کدا به ش وه ی کی چهوت قسه له سه ر  
خو نندی سه ره تایی ده کر ت قوتابیانی ژاپن له پر سه ی  
ده نگدان ئه وه ده خه نه روو که پتر له قوتابیانی ئه مریکا له  
قوتابخانه کانیان دا هه ست به به خته وه ری ده کهن، ل ره دا باس  
له قوتابخانه ی تاکیهاری سه ره تایی ده که م له شاری بچووکی  
ئومیا به دووری 200 میل له باشووری ر ژئاوای ت کی، من  
به در ژایی دوو سا به به رده وامی سه ردانی شاری ئومیام ده کرد  
ب یه ز ر به ی مام ستا و باوکی قوتابیانی ئه و م ده ناسی،  
به هه ر حا ئه وه ی له و قوتابخانه یه بینیم به هه موو پ وه ره کان  
شت کی نمونه یی بوو، دوو کو م بینی له سه ر ئه رزه که  
ز رانبارزیان ده کرد و دوو کو ی دیکه ش دهستی مام ستای کیان  
گرتبوو له و کاته ی له گه کچه قوتابید ک قسه ی ده کرد و  
قوتابیانی دیکه ش به هه موو شو ن کدا غار غارن و ها توهاواریان  
بوو که شوناسی قوتابخانه ی ژاپن نییان وه کو دهزگای کی توندو  
دژوار ئاوه ژوو ده کرد، ب گومان ئه و ه به یه له کاتی پشودا  
بوون و چ ز ره پشووی ن وانی وانه کانیان ز ره، قوتابیانی  
ژاپن هه قبه ر له گه ئه مریکاییه کان کات کی پتر له قوتابخانه  
ده م ننه وه و پتریش له وان گه شت و پشوویان هه یه و له گه  
هاتنی کاتی وانه ت ز ک ژاوه ژاوه که ه ور بووه وه،  
شت کی هاودژه ر گه به ها توهاوار و ژاوه ژاو بدر ت نه خاسمه  
که ئامانجی خو نندن له ژاپن بانگه شه ب هاندان و پ گیری

کردن به یاسا دهکات، وهل مامستایان له ههوهی ئهوهدان که به پله یهك قوتابیان فیری رځخستنی خودی خپان بکهن و پاشان دهیانین جیاوازترن له رووی لښووردهیی بڼه رفتار و بهرهنگار بوونهوهی راشکاو که له بهرامبهریان دهکرت.

ئوهی له قوتابخانهی تاهیهار سهرنجی راکشام کاتک له گڼهپان لهگه به به بهره کهی قسم دهکرد که قوتابی کی پالی چوارهم دهستی راکشام بڼه ئوهی به شدارییان بکهم لهو یارییهی پالی دهگوترت تپی نهرم، هه سوکهوتی ناشیاوی ئهو قوتابییه له لایهن ههر به به بهره کی ئه مریکا وه مامدانهوه ی کی راستهوخلی به دواوه ده بوو. وهل خراتر قلی ئه ویشی بڼه دواوه راکشا و ئه ویش ته نها داوای کرد راوه ستت و که به ردهوام بوو له سهر رفتار کهی به به بهره که ناچار بوو پتر ئارام بگرت. قوتابخانه کانی ژاپن واده کهن قوتابی هه ست کی مه زنی بهرامبهر به که مه گاهه بڼه و بڼه ئه مه ش ماوهی دوو سا قوتابی و مامستای ههر هه به یه که وه ده مڼنه وه، و له رځگای ئه مه وه قوتابیان هه ست به بهر پرسیار ځتی ده کهن و مامستایان یش خپان به سهر ځ نازانن ههر نه بڼه بهو تڼه گه هه که له ئه مریکا هه یه تی. قوتابیانی ژاپن که هه به یه که ده کهن مامستا هه که یان بڼه راست ناکاته وه، به کو به قوتابی دیکه راده سپردرت و له بهرامبهر هه سوکهوتی نابه جلی مامستایان قوتابی سزا نادهن و ئه وه به شیاوتر ده زانن که قوتابیان سهر نه زشتی قوتابی خاوه نی هه سوکهوته ناشیرینه که بکهن که دواتر خلی هه ست به گونا ه بکات.

ئو چاره سهرکردنه ژیرانه یه، بنهما و کلیلی فڼرکردنه له قوتابخانه سهره تایی و بهر له سهره تایی له ژاپن و مامستایان یش لهو چاره سهرکردنه یه دا خاوه نی کارامه یی بڼه هاوتان، بهم پله ده بینن ههر له سا لانی یه که می خوښندن قوتابییان هه موو بهر پرسیاریه تییه کان ده گر نه ئه ست، قوتابییان له چشتخانهی قوتابخانه خواردن دڼنه هه به به سهر هه مووان ده به شنه وه و پاشان شوڼنه که خاوه ڼه که نه وه، و یهك له دوا یهك له ڼوانی خپاندا ئه رکی چاودیری کردنی هه به ده گڼه نه وه بڼه پاراستنی یاسا و که کردنه وهی قوتابیان و گفتوگ کردن له باره ی ههر کاروبار کی خوښندن که په یوه ست بڼه به خپانه وه. مه به ست لهو بیر که یه مندا ڼان فیری سهر کردایه تی کردن بن - که ئه مه گرنگترینیانه - و ئه مه واده کات هاو به شی کی سزداریان له گه ئو که سه دا هه بڼه که بهر پرسیار ځتی هه ورکردنه وهی هه به یه کی پڼه ژاوه ژاوی پڼه

سپـردراوه... له پـلى شهـشمى قوتاـبخانهـى ئاسوى سهرهـتايى له شارى ئوميا بـ نمـوونه كوـ و كچـك لهـسهر ئهركى كـنترـنـكـردنى هـبه لهـگه يهـكترى بهـشه هاـتن. ئيساـتنـ تـكيوشى كه مامـستاى هـبه كه يه له دواوه لهـسهر كورسيـكـ دانـيشتبوو چاودـرى هـردوو قوتاـبـيهـكهـى دهـكرد لهـكاتـنـكـدا ناوى قوتاـبـيانـان دهـخوـندهـوه و خـرا چاويان له پرسىارى ليستى رـژانه دهـركرد (كهـس له قوتاـبخانه دوا كهـوتـوو؟ كهـس دووچارى هـهـمـهـت بووه؟ كهـس له ئـوه كارتـنـى دهـستهـسـى هـهـناوه؟ ... هـتـد) و كه هـمـوو ئامادهـكارىـهـكانـيان نهـجام دا تـكيـشـى به خواستى چاودـرى هـبه چوو هـهـشهـوه و لهـگه قوتاـبـيان سـاويان لهـيهـكترى كرد و خـيان بـ يهـكترى چهـماندهـوه و تـيـكـشـى به قوتاـبـيانى گوت "بهـيانى باش".

جهـخت كردن لهـسهر فـرـكـردنى بهـرپرسىارـتى ئهـمريـكايـيهـكان تووشى سهرسامى دهـكات، قوتاـبـيانى ژاپـن خـيان بـيار لهـدهـستنـيشان كردنى ئامانجهـكان دهـدن و ئهـگـر رـگه بدرـت مامـستاىان پـشـنـيارىان هـهـبـت لهـمـوووه و پاشان دوو هـهـفته جارـكـ بوونهـوى قوتاـبخانه دهـكـرت بـ گفتوگـكـردن سهـبارـهـت به ئامانجهـكان و هـهـبـزاردنـى باشتريـنيان و ئيـتر كـبوونهـوى دانپـيانان دهـبهـستـرت بـ قسهـكـردن لهـبارـهـى ئهـو شـتـانهـى كه نهـجام نهـدراون، بـ نمـوونه تـبـينى ئهـوه كـرا كه شـرهـى ئاو دـپـه دهـكات و منداـان بـيارىان دا ئامانجـيان بـتـه ئهـوه شـرهـكان جوان داـبـخـرن دواى ئهـوى بهـكارى دهـهـنن. قوتاـبـيان لهـهر هـبه و ئهـركـكـ بـيار دهـدن، بـ نمـوونه لهـگرووـپى يارى بـيار لهـو يارىـانه دهـدن كه دهـيـكـهـن و كـ لهـكامه تيم دهـبـت... لهـگرووـپى خوـندـنـيش دا كـ رابهـرايهـتى هـبه دهـكات كه مامـستا لهـو نهـبـت، لهـبهـر ئهـوى له قوتاـبخانهـكانى ژاپـن هـيچ مامـستاىـكـ جـگـاى مامـستاىـكى ديـكه ناگرـتهـوه بـيه قوتاـبـيان خـيان بايهـخ به خـيان دهـدن.

واكىمتو بهـهـبهـرى قوتاـبخانهـى ئاسوى سهرهـتايى دهـت: "ئهـگـر مامـستا ئاماده نهـبـت قوتاـبـيان خـيان پهـخـشـامه و ئهـركى ماـهـوه دهـكهـن، بهـام بـ پـلى يهـكهـم و دووهم پـويـسته مامـستاى ديـكهـيان بـ بنـرين لهـبهـر پهـرـشـيمان بـيان كه قوتاـبى بـچووكن ... وهـلـ هـهـرچى قوتاـبى گهـورهـرتـرن خـيان به هـمنى ئهـركهـكانى خـيان دهـكهـن"، و ئهـمهـو واكىمتـ درـژه به قسهـكانى دهـدا و دهـت: "ئهـگـر مامـستا بـ ماوهـى مانگـكـيان پتر دوا كهـوت ئهـوا بـگومان مامـستاى ديـكهـى لهـجـ دادهـنـين". بهـرپرسىارـتى قوتاـبى تهـنها بوارى چالاكـيهـ غهـيره متـديـهـكان

ناگر-تهوه، به-کو وانه کانیس دهگر-تهوه و که مام-ستا پرسیار دهکات قوتابیان ب-وه-امدانهوه دهست هه-ده-ب-ن و مام-ستاش داوا له قوتابی-ک دهکات و ئه گهر وه-امه که ی راست نه بوو ئهوا داوا له قوتابیانی دیکه دهکات گفتوگ-له باره ی بابهت و پرسیاره که بکه ن، و که قوتابیان به ره وه-امی هه-ه دهچن ئه وه-گای وروژاندنی پرسیاری پتر ئاراسته یان دهکات تهوه.

قوتابخانه کانی ژاپ-ن هه-گری خهسله تی دیکه ی سه یرن ئه ویش ف-رکردنی به هایه کانه له لایه ن مام-ستا و قوتابیانه وه، ههروه ها رووی گهش و کراوه ی مام-ستایان وا لههر که-س-ک دهکات که له وه په-ی گه شبینی ب-ت و ر-زیان ل-بگر-ت، ه-به کان پ-ن له درووشمی د-خ-شکهر وه کو (ب-ههر شت-ک هه موو توانا کانه مان ده به خشین، شاد و چالاک و هاوکاری هه مووان به) و ههر قوتابییه ک ئامانج-ک ب-خ-ی دهستنیشان دهکات و به وهیوایه یه له سا-ه که دا وه دهست به-ت. جهخت کردن له سهر درووشم و ئامانجه کان خا-کی هاودژ له ن-وان ت-وانینی ئه مریکا و ئاسیا پ-کده ه-ن-ت، له میانی راپرسییه کانه دا ئاشکرا بووه که ئاسیاییه کان ب-وایان وایه سهرکه وتنی ئه کادیمی و زانستی به پله یه ک به ه-ی خ-ماندوو کردنه وه وه دهست د-ت، وه-ل-ئهمریکاییه کان پ-یان وایه سهرکه وتن به ه-ی ژیری زکماکیه وه یه ... و له بهر ئه وه شه خانه واده ژاپ-نییه کان مندا-ه کانیان ب-پتر خ-ماندوو کردن هان ددهن و "قوتابیانیس خودی خ-یان هان ددهن" چونکه ب-وایان وایه ئه مه جیاوازی و گ-انی بنه-ه تی دروست دهکات.

یه ک له دهزگا ناوداره کانی تو-ژینه وه پ-ی وایه مندا-انی ئاسیا ئاستی باش له قوتابخانه کانیان پیشان ددهن، ئه مهش له بهر ئه وه یه که خانه واده کان مندا-ه کانیان دهخه نه بهردهم ئامانجی گه وه، ئه مه له کات-کدا ئهمریکاییه کان به ا-ای و دوو د-یه وه ده-واننه هاندانی مندا-ه کانیان ب-خ-ماندوو کردنی ز-ر... سهره-ای ئه مه دایکوباوکه ژاپ-نییه کان پ-وهری بهرز دیاری ده که ن و له بهر امبه ریشدا ئهمریکاییه کان پ-وهری نزم و له ههردوو باریشدا مندا-ان ئه وه ج-به ج-ده که ن که ل-یان داوا ده کر-ت. یه ک-ک له ش-وازه بنه-ه تییه کان ب-بهرز کردنه وه ی ئاستی مندا-ه که له ما و قوتابخانه ج-به ج-ده کر-ت ئه وه یه که پ-ی ده گوتر-ت (هانس) و ئه م وشه یه چه ند واتای-کی جیاواز له خ-یه وه ده گر-ت وه کو (شهرمه زاری، داوای ل-بووردن، ههست-کی قو-ب-داوای ل-بووردن)، که مندا-

هه ټيټك دهكات پټو ټسته ههست ټكي قوو ټي په شيمان ټي دايبگر ټ، و له ز ټټك له قوتا بخانه كاني ژاپن ك ټ بوونه وه ټ ټ بووردن هه يه و بير ټكه ټي ټم ك ټ بوونه وه يه ش له سر بنچينه ټي دانپياني قوتا بيان به هه ټه و كه مته رځه ميه كانيان ... ټمه ټكه ر ټگايه ب ټ زا ټ بوون به سر لايه نه كاني لاوازي و كه مته رځه مي و هه موو ر ټژ ټكي خو ټندن له قوتا بخانه ټي ټاكيهار به ك ټ بوونه وه ټي هانسي يان ټ بووردن به ك ټ ټا ټ ټ.

ټهو ر ټژ هه ردوو كچه چاو ټر له پ ټلي س ټيم ده سپ ټ كړني ك ټ بوونه وه ټي ته واو بووني دوام ټي قوتا بخانه يان راگه ياند، به ټام ك ټ بوونه وه كه ها توها وار ټكي ز ټري ټكهوت و مام ټ ستاش گه ټايه وه دواوه و نه يويست به هاناي هه ردوو چاو ټره كه وه بچ ټ، يه ك ټك له چاو ټره كان به هاوه ټه كاني گوت (ټكايه ه ټمن بن) و پاش ټه وه ژاوه ژاوه كه كه متر بووه وه، و چاو ټري دووه م گوتي (با له وه د ټنيا بين كه ټا مانجه كاني ټم ټ مان به ده ست ه ټنا، ټايا له كاتي زه ننگ چووينه ه ټ به؟) ... يه كسر قوتا بيان به ټهر ټ ده ستيان به رز كړده وه، دواتر چاو ټره كه گوتي: ټايا كړداري پا كړدنه وه مان به ته واوي كړدوه؟ جار ټكي ديكه ش به به ټ ټ ولام درايه وه. چاو ټره كه سه يري ليستي پ ټ داچوونه وه كړد و ټاشكرا بوو كه كازوا كون ټكه قوتا بي بوو په رتوو كه كاني خ ټي له ما ټه وه له بير كړد بوو، و پاشان كازوا كون له به رده م هاوه ټه كاني راوه ستا و داواي ټ بووردني كړد و گوتي "له مه ودا هه و ټ ده دم هيچ ش ټك له ما ټه وه له بير نه كم".

ش ټواز ټكي ديكه ټه وا ب ټ رواندن ټه ست ټي كاري به ك ټمه ټ و جفاك له قوتا بخانه كاني ژاپن په ي ټه وه ده كړ ټ و ب ټ دروست كړدن ټي كارامه يي زانستي نا ټاساييش، ش ټواز هك خ ټي له ه ټ شته وه ټي قوتا بيان له ه ټ به كاند ا ب ټ ماوه ي ټكي در ټژ ... هه ر ب ټ يه قوتا بيان ټي قوتا بخانه سه رته تاييه كان له سه رجه م و ټا تاني ر ټژ هه ټا تي ټاسيا كا تژم ټري پتر ده خو ټنن به به راورد له گه ټ قوتا بيان ټي ټمريكا. هه روه ها پشووي كه متريان له قوتا بخانه هه يه به ش ټوه ي ټك قوتا بي ژاپن ټي يان چيني به سا ټټك له پ ټ شه وه ټي قوتا بيه ټه مريكا ييه كانن له گه ټ پ ټلي شه شه مي سه رته تايي و له ټووي ماوه ټي خو ټندنه وه، پشووي هاوينه ټي قوتا بخانه ټاكيهار ب ټ نمونه ته نها شه ش هه فته يه له ناوه ټ استي مانگي يولي ټ و هه تا ك ټ تايي مانگي ټوگستوس و ب ټ ټهو ماوه يه ش ټه ركي ما ټه وه به قوتا بيان ده سپ ټردر ټ.

سه ره ټاي ټمه خا ټټكي ديكه هه يه كه قوتا بخانه كاني ژاپن جيا

ده کاته وه که بریتیه له به های ئه قلی فـرکردنی ژاپـنه، و له توـژینه وه نـو دهوـه تییه کاندایـش و رـزـکی گه وهی لـ ده گیرـت. میتـدی فـرکردنی ماتماتیک و زانستی نـو دهوـه تی سـیه م که ساـی 1990 وه بهراورد له نـوان دهسکهوتی قوتابیانـی 45 وـات ده کات و به نوـترین لـکـینه وهی گشتگیر ناسراوه، شاره زایانـی بواری ماتماتیک داوای توـژینه وهی تـماره کانی قوتابخانه یان کرد (تـمارـی نمره کان) بـ وانه ی ماتماتیکی قوتابیانـی پـلی چواره می له چند وـاتـک، و پاشانیش پـلـن کردنی نمره کانـیان ... ئه مه و شاره زایان رایانگه یاند که 30% ی وانه ی ماتماتیک له ژاپـن له جـری بهرز بوو، و 57% یش له ئاستی ناوه ند و ته نها 13% ی رـژه که نزم بوو، که چی شاره زایان له و ماتماتیکی له وـاتـه یه کـگرتووه کانی ئه مریکا ده خوـندرـت هیچ ئاستـکی بهرزیان به دی نه کرد، و 13% ی وانه که له جـری ناوه ند و 87% ی رـژه که ش نزم بوو.

شایسته ی گوته له ئه مریکاش قوتابخانه ی به هه مان ئاستی نایابی مامـستایان و پیگیر به ئاکاری فـرکردنی ژاپـنی هه ن، بهـام ئه و قوتابخانه ده زگای ئه و تـن که به های خوـندنی تـدا زـره و ئه وهی جـگای هه لوهسته کردنه به پـچه وانه ی ئه مریکا قوتابخانه سه ره تاییه کانی ژاپـن به یه کسانـی بوار له بهرده م 99% ی منداـان دهـهـسـنـت که خوـندنی سه ره تایـی حکوومی ده یانگـرتـه وه، و هیچ جیاوازیـک له نـوانـی قوتابخانه کانی ده قه ره ده وله مه نـد نشینه کان و هه ژار نشینه کان نابیندندرـت وه کو ئه وهی له ئه مریکادا هه یه.

یه کـک له هـکاری سه رکه و تووی خوـندن له ژاپـن ره خساندنـی پیشه ی مامـستاییه بـ باشتـرین که سه کان، و له راپرسییه کاندای رـزگرتنی مامـستا ئاشکرا بووه که له سه رووی پـگه ی ئەندازیار و بهرپـرسانی کارگـه ی شاره کانـن... و مامـستایان مووچه ی بهرچاو وهرده گرن که له مووچه ی ده رمانساز و ئەندازیاره کان پـتره و له بهر ئه مه ش ده بیندـرت بـ هه ر دامه زرانـدنـک له بواری فـرکردن پـنج داواکاری له سه ره.

که ئاگاداری ئه و لایه نه تاییه تیانه ی بواری فـرکردنی ژاپـن بووم و سه ردانی هـبه کانی خوـندنـیانم کرد زـر پـلی سه رسام بووم، سه باره ت به ناردنی منداـه کانم بـ قوتابخانه ی ژاپـنی له گهـ هاوـکانم قسم کرد، له مـوه وه دوو چاری دوو بـچوون بوومه وه که یه کـکیان هی هاوـی ئه مریکاییه کانم بوو... ئه وان

بیر که که یان په سندنو و پښان شته کی باش بوو، بچوونی دوو همیش هی هاو ځا ځا پښه کانم بوون که گا ته یان به شته که هات و پښان و ابوو شته بوومه ... من پښانم گوت زانا رځا وایه کان هموویان لهو بډایه دان خوښندنی قوتا بخانه ځا پښه کان له سهر ئاستی جیهان باشرینه، که چی لږم وورد بوونه وه وکو ته وهی شته بوویم!

گرینگریښ شته که سهرنجی منی راکځا شته نهها خهسله ته زانستیه که قوتا بخانه ځا پښه کانم نه بوو، به ځام پښه گیری بوو ته مهش به دځی هر که سځ نه، زځر قوتا بخانه له شوځنه کانی دیکه جیهان له ځووی زانستیه وه له هه مان ئاستی قوتا بخانه کانی ځا پښان و له وانه یه قوتا بیه کانیښان هه مان گیانی کاری به که مه یان هه بډته، وه ځا سهرباری ته مهش زځر زه حمه ته هه مان گیانی قوتا بیانی قوتا بخانه ی تاکیهاریان هه بډته که من ځم بینیم. یه که رفته رفته کی ناشیاوی کړد بوو به بډیاغ کړدنی دیورای بیایځی ته نیشته قوتا بخانه و ته مه وکو گرفتځی کهوره سهر کرا، له راستی دا هه ځو ځستی هر قوتا بخانه یځی ته مریکا بډ چاره سهر کړدنی رووداو ځی له مش ځو یه یان به گوځنه دان یاخود ناردنی کریکاری قوتا بخانه که بډ پاک کړدنه وهی ده بوو، به ځام له یوکوها ما مام ستایه کان هه ځو ځستی کی جیا یان نواند که شایسته ی ته وه یه چه ند پهرتو وکو له باره ی ئامانجی فځر کړد له قوتا بخانه کانی ځا پښان بنووس ته وه.

کنتنشی ناکامورا، به ځو ځو بهری قوتا بخانه که ده ځا ته: "ته مه هه ځامان دا بزانیښ تهو که سه که یه بهو کړداره هه ستاوه، به ځام بډمان ئاشکرا نه بوو... له بری ته وهی بډ هه تا هه تا له سهر لږ که ځینه وه به رده وام بین بیرمان له وه کړده وه مام ستایان دیواره که پاک بکه نه وه، و له وانه یه قوتا بیان له هه سوکه و ته شته ځا فځر بین، دواتر کاتی چوونه وهی قوتا بیانمان دیاری کړد بډ پاک کړدنه وه، ئا لهو کاته دا قوتا بیان کړداری پاک کړدنه وهی دیواره که ده بین، به مش ځو یه هه موومان ده ستمان به پاک کړدنه وهی بډیاغه که کړد که کار ځی قورس بوو، که چی له لبردنی بډیاغه که سهر که وتین له بهر ته وهی ژماره یځا قوتا بی له کاتی کار کړد هاو کاریان کړدین... به راستی من لهو بډایه دام ته وهی دیواره که به بډیاغ پیس کړدوه هه ست به په شیمان ځی قو ځا ده کات دوا ی ته وهی بینی هه مووان بډ پاک کړدنه وهی رفته رفته ناشیرینه که تهو ماندوو بوون!"